

Ελληνική Γλώσσα (Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία)

Α΄ Τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Κείμενο 1

Τι είναι η αγάπη;

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα συνέντευξης του δέκατου τέταρτου Δαλάι Λάμα στις 28-7-2000 και έχει αντληθεί από το βιβλίο: Τα παιδιά ρωτούν, οι Νομπελίστες απαντούν. Επιμέλεια: Bettina Stiekel. Εκδ. Λιβάνη. 2007.

Όλα ξεκινάνε από το κεφάλι μας. Πρέπει να αλλάξουμε τη στάση και τον τρόπο σκέψης μας. Να κάνουμε το καλό και να αποφεύγουμε το κακό. Δε γεννηθήκαμε, για να βλάπτουμε τους άλλους. Αν αντιμετωπίζουμε κάθε άνθρωπο με φιλικό και εγκάρδιο τρόπο, η ζωή μας αποκτάει νόημα. Αυτή είναι η βάση της φιλοσοφίας μου. Το κλειδί για όλα είναι η αγάπη. Αλλά τι είναι αυτό; Τι είναι η αγάπη; Κάθε μέρα ακούμε χιλιάδες φορές τη λέξη «αγάπη». Το πρωί στο ραδιόφωνο ακούς κάποιον να τραγουδάει με παθιασμένη φωνή «Σ' αγαπώ», το μεσημέρι ίσως τη λες καρδιοχτυπώντας σε κάποιο αγόρι ή κορίτσι που έχεις ερωτευτεί, ενώ το βράδυ η μαμά σου την ψιθυρίζει στο αυτί σου, πριν σε καληνυχτίσει με ένα φιλή.

Μέσα σε κάθε άνθρωπο κοιμάται ο σπόρος της αγάπης. Αυτό τον σπόρο που έχουμε στην καρδιά μπορούμε να τον βοηθήσουμε να μεγαλώσει και αργότερα να ανθίσει σαν λουλούδι. Εμείς οι μοναχοί προσπαθούμε να το πετύχουμε με το να ασκούμε σε θετικές πράξεις και να ενισχύουμε θετικές ιδιότητες. Τέτοιες είναι η ανεκτικότητα και ο σεβασμός απέναντι σε ό,τι μας περιβάλλει και, φυσικά, η αποφυγή κακών πράξεων, όπως ο φόνος, η κλοπή, το ψέμα. Δε χρειάζεται να είσαι άγιος, για να έχεις φιλικές και εγκάρδιες σχέσεις με τους ανθρώπους. Η αγάπη για την οποία σου μιλάω αγκαλιάζει όλα τα ζωντανά πλάσματα του πλανήτη μας. Γι αυτό σε ρωτώ: Υπάρχει κάποια διαφορά ανάμεσα στην αγάπη για τη μητέρα και στην αγάπη για ένα μυρμήγκι; Όχι!

Ακόμα κι αν σου φαίνεται απίστευτο, μπορούμε να αγαπάμε τους εχθρούς μας. Είναι, μάλιστα, πολύ σημαντικό να μάθουμε να αγαπάμε τους εχθρούς μας. Κανονικά, βλέπεις ως αντίπαλο κάποιον που σε εκνευρίζει και σου δημιουργεί δυσκολίες. Αυτό είναι λανθασμένη αντιμετώπιση. Το άτομο που θεωρείς αντίπαλο δεν παύει να είναι ένα ανθρώπινο πλάσμα. Αν αγαπάμε όλη την ανθρωπότητα, πώς είναι δυνατόν να αποκλείουμε τους εχθρούς μας; Πρέπει να δώσουμε το χέρι και σε αυτούς.

Πώς μπορούμε να μάθουμε να αγαπάμε; Αυτή είναι μια ερώτηση που ασφαλώς θα

θέλεις να μου κάνεις. Δεν υπάρχει συνταγή, ούτε κάποιος συγκεκριμένος τρόπος. Για μένα η αγάπη είναι περίπου σαν τη μαγειρική τέχνη: κάθε φαγητό μαγειρεύεται αλλιώς και απαιτεί μεγάλη δεξιοτεχνία. Στο ένα φαγητό πρέπει να βράσεις πρώτα τα λαχανικά, έπειτα να τα τηγανίσεις και να βάλεις τα μπαχαρικά στο τέλος. Σε άλλο, πάλι, αρχίζεις ανάποδα, ρίχνοντας μια γερή δόση αλάτι. Για να πετύχει το φαγητό, πρέπει να λαμβάνεις πάντα υπόψη σου πολλούς παράγοντες. Το ίδιο ισχύει και στις σχέσεις σου με τους ανθρώπους.

Κείμενο 2

Της αγάπης

Το παρακάτω ποίημα είναι του Κώστα Ουράνη και ανήκει στην ποιητική του συλλογή «Αποδημίες» (Ποιήματα του 1953).

Να 'ξερες πώς λαχτάριζα τον ερχομό σου, Αγάπη
που ίσαμε τα σήμερα δε σ' έχω νιώσει ακόμα,
μα που ένστικτα το είναι μου σ' αναζητούσεν, όπως
τη γόνιμη άξαφνη βροχή το στεγνωμένο χώμα!
Πόσες φορές αλίμονο! δε γιόρτασα, θαρρώντας
πως επιτέλους έφτασες, Εσύ πού 'χες αργήσει:
Σα μυγδαλιά, που ηλιόλουστες ημέρες του χειμώνα
τη ξεγελάνε, βιάζονταν κι εμέ η ψυχή ν' ανθίσει.
Μα δεν ερχόσουν ποτέ και μέρα με τη μέρα,
τ' άνθια σωριάζονταν στη γης από τον κρύο αγέρα
κι είναι η ψυχή μου πιο γυμνή παρά προτού ν' ανθίσει
και σήμερα, που η Νιότη μου γέρνει αργά στή δύση,
του ερχομού σου σβήνεται κι η τελευταία ελπίδα:
- Φοβάμαι πως επέρασες, Αγάπη και δεν σ' είδα!...

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50-60 περίπου λέξεις να εκθέσεις τη διάσταση και τα χαρακτηριστικά που παίρνει η αγάπη για τον συνεντευξιαζόμενο. (Κείμενο 1).

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Στην 4^η παράγραφο του Κειμένου 1 ο συνεντευξιαζόμενος επιλέγει την οργάνωση του λόγου του με μια αναλογία. Να την περιγράψεις με συντομία (μονάδες 4) και να δικαιολογήσεις αυτή του την επιλογή με κριτήριο το κύριο θέμα της παραγράφου (μονάδες 6).

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 1 πρόθεση του πομπού είναι να ευαισθητοποιήσει και να προβληματίσει τον αναγνώστη. Να εντοπίσεις και να αναλύσεις με συντομία τρεις γλωσσικές επιλογές (ρηματικό πρόσωπο, λειτουργία της γλώσσας, ρηματική έγκλιση, σύνταξη, σημεία στίξης κ.ά.) με τις οποίες επιχειρεί να πετύχει τον στόχο του.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 2 το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει ένα παράπονο. Σε 80-200 λέξεις να ερμηνεύσεις τη συναισθηματική του κατάσταση.

Μονάδες 15